

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
Mevrouw mr. drs. E.N.A.J. Schreinemacher
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00

fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl

internet www.eerstekamer.nl

datum 18 april 2024

betreft *Kabinetsappreciatie over voorstel voor verlenging verordening tijdelijke liberalisering handel tussen de EU en Oekraïne*

ons kenmerk 171530.06U

Geachte mevrouw Schreinemacher,

De leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO) hebben kennisgenomen van de brief¹ inzake kabinetsappreciatie over het voorstel voor verlenging verordening tijdelijke liberalisering handel tussen de EU en Oekraïne die op 1 maart 2024 door de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking naar de Kamer is gestuurd. De leden van de fracties van **BBB** en **Partij voor de Dieren** hebben naar aanleiding hiervan een aantal vragen en opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

In de brief van 1 maart 2024 beschrijft de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking het voorstel van de verlenging van de steunmaatregelen voor Oekraïne voor de duur van een jaar (van 6 juni 2024 t/m 5 juni 2025), alsmede de Nederlandse positie met betrekking tot deze verleningsmaatregelen. De leden van de BBB-fractie willen ten eerste graag benadrukken dat zij tegen de oorlog en agressie van Rusland tegen Oekraïne zijn. Zij zijn ook voorstander om Oekraïne in zijn strijd te steunen. Wel moet dit volgens hen op een verstandige wijze gebeuren, waarbij ook het beschermen van onze eigen belangen goed in ogenschouw moet worden genomen. De leden van de BBB-fractie kunnen zich vinden in het verlengen van de steunmaatregelen, maar willen een grotere aandacht voor mitigerende maatregelen om de eigen (agro)sector te beschermen. Meer concreet stellen deze leden u de volgende drie vragen.

In de brief wordt verder aangegeven dat voor de producten suiker, eieren en pluimveevlees er automatische vrijwaringsmaatregelen zijn in de voorgestelde verlenging. De minister beschrijft dat als in de periode in 2024 meer wordt geïmporteerd dan is binnengekomen in de referentie jaren 2022-2023, er importquota zullen gelden. Aangezien er sinds medio 2022 volledige opschorting van importheffingen op alle producten naar de EU heeft plaatsgevonden, zijn de importen sinds 2022 enorm gestegen voor onder andere suiker, pluimveevlees en eieren. Het kiezen van de referentie jaren 2022 en 2023 is naar de mening van de leden van de BBB-fractie om die reden niet geschikt voor het mogelijk instellen van importquota. Het is niet voor niets dat het Europees Parlement op 13 maart 2024 ermee heeft ingestemd dat de referentie jaren 2021 t/m 2023 zouden moeten zijn. De leden van de BBB-fractie verzoeken u om in Europa te bepleiten in te stemmen met de keuze voor de jaren 2021 t/m 2023 als referentie jaren.

¹ Kamerstukken I, 2023-2024, 36145, E.

datum 18 april 2024

ons kenmerk 171530.06U

blad 2

In het nieuwe voorstel is opgenomen dat de Europese Commissie vrijwaringsmaatregelen kan nemen indien Oekraïense producten geïmporteerd worden onder voorwaarden die nadelige gevolgen hebben voor de EU-markt, of de markt in een of enkele lidstaten voor soortgelijke of rechtstreeks concurrerende producten. De minister schrijft dat het kabinet kritisch is op het punt dat dergelijke maatregelen ook genomen kunnen worden als er nadelige gevolgen zijn in één of enkele lidstaten, dit vanwege het feit dat er vrij verkeer van goederen is in de EU. De leden van de BBB-fractie zijn het eens met de kritische houding omdat bepaalde maatregelen die één lidstaat neemt weer nadelige gevolgen kunnen hebben voor andere lidstaten (de import van producten zal verschuiven naar andere EU lidstaten). Deze leden vinden dat dergelijke vrijwaringsmaatregelen, als één of enkele landen worden getroffen, daarom in de gehele EU doorgevoerd moeten worden en vraagt u zich daarvoor in te spannen.

Ten slotte schrijft de minister in de brief dat met de verlenging van de autonome handelsmaatregelen de toegenomen concurrentie naar verwachting zal voortduren. De leden van de BBB-fractie zien deze negatieve kant ook en verwachten dan ook meer inzet om de positie van de (agro)sector te beschermen. Zij vragen u om nu al aan te geven dat, als de oorlog voorbij is, alle importen, quota en heffingen sowieso weer teruggaan naar het oude niveau van voor het begin van de oorlog. Daarnaast zal tot de oorlog voorbij is, naar gelang van de situatie, bezien moeten worden welke beschermingsmaatregelen gepast zijn om de eigen (agro)sector te beschermen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

De leden van de PvdD-fractie vragen u of het klopt dat de totale import van pluimveevlees (karkasgewicht) jaar-op-jaar met 5,8 procent is gestegen tot ongeveer 838 miljoen kilo. Is het waar dat hiervan 218 miljoen kilo uit Oekraïne kwam en dat dit ruim 47 procent meer was dan in de overeenkomstige periode van 2022? Daarnaast vragen zij u of het waar is dat Nederland op afstand de grootste importeur is van kip uit Oekraïne in de Europese Unie (EU). Klopt het ook dat dit de vleespluimveesector in Nederland en België onder zware druk zet? Volgens de Belgische Landsbond Pluimvee importeert Nederland maandelijks evenveel pluimvee uit Oekraïne als de totale Belgische productie in een maand, is die stelling waar?

Is het waar dat van de 20.000 ton Oekraïense kip die maandelijks naar de EU komt, 60 procent naar Nederland gaat? Is dat een hoeveelheid van 20 miljoen vleeskippen, wat overeenkomt met de totale productie van België? Is het waar dat het bij die import voornamelijk gaat om kipfilet, het duurste deel van de kip, wat de druk des te groter maakt?

Deelt u de mening van de leden van de PvdD-fractie dat er sprake is van oneerlijke concurrentie voor boeren binnen de EU omdat de Oekraïense productie kunstmatig goedkoop gehouden kan worden door de lage binnenlandse graanprijzen in Oekraïne en door het feit dat de productie aan veel lagere standaarden kan voldoen dan die gelden binnen de EU op het terrein van dierenwelzijn en milieu? Zo nee, waarom niet?

Deelt u ook hun mening dat de maatregel marktversturend werkt, terwijl maar één groot bedrijf in Oekraïne, MHP, van de situatie profiteert? Klopt het dat dit grootste pluimveebedrijf van Oekraïne volgens onderzoek belasting ontwijkt via Luxemburg en Cyprus en dat ook in Oekraïne onderzoek is

datum 18 april 2024

ons kenmerk 171530.06U

blad 3

gedaan naar ongeoorloofde staatssteun aan het bedrijf?² Op welke wijze ondersteunt de maatregel daarmee de Oekraïense bevolking, wat het doel is van het loslaten van tarieven? Kan de oneerlijke concurrentie die hierdoor ontstaat ook een onbedoelde prikkel vormen voor pluimveehouders binnen de EU om normen op het gebied van dierenwelzijn en milieu te ontwijken om het concurrentienadeel te compenseren?

Is het waar dat MHP een verwerkingsfaciliteit heeft in Nederland (Veenendaal) en dat daarmee de concurrentie met Nederlandse producenten nog groter is geworden? Klopt het dat NOP en NVP grote bezwaren hebben geuit tegen de import van kip die niet aan dezelfde eisen voor milieu en dierenwelzijn voldoet als kip die in Nederland geproduceerd wordt? Is aan die bezwaren tegemoet gekomen? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

De leden van de PvdD-fractie vragen u of u kunt uiteenzetten waarom voedslexport vanuit een land in oorlog zou moeten bevorderd, terwijl de binnenlandse voedselvoorziening daaronder zou kunnen lijden. Kunt u aangeven of er ook sprake is van concurrentienadeel voor Nederlandse of EU ondernemers die actief zijn in andere sectoren dan pluimvee en eieren, als gevolg van de importvrijstelling voor Oekraïne? Zo ja, kunt u een indruk geven van die nadelen, is het nadeel te kwantificeren?

Klopt het dat Oekraïne in de jaarlijkse corruptie-index nog steeds een bedenkelijke positie inneemt ten opzichte van landen binnen de EU? Vormt dat gegeven een belemmering voor het verlenen van importvrijstellingen? Is er zicht op recent onderzoek naar ongeoorloofde staatssteun of corruptie bij MHP, het bedrijf dat het meest lijkt te profiteren van de importvrijstellingen?³ Kunt u aangeven welke andere bedrijven of instellingen profiteren van de importvrijstellingen en wat de betekenis ervan is voor de Oekraïense economie en bevolking? Vormen de extreem grote voordelen voor MHP aanleiding om de generieke importvrijstelling te heroverwegen? Zo nee, waarom dan niet, zo vragen de leden van de PvdD-fractie.

De leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO) zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

K. Petersen

Voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en
Ontwikkelingssamenwerking

² Reuters, 'Ukraine leader calls on anti-graft bodies to probe subsidies to poultry producer', 18 juli 2019, <https://www.reuters.com/article/idUSKCN1UD1RK/>.

³ Poultry world, 'MHP under scrutiny for paying low taxes', 6 november 2020, <https://www.poultryworld.net/poultry/mhp-under-scrutiny-for-paying-low-taxes/>.